

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเงื่อนไขการเกิดความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่านบ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีวิทยาเชิงคุณภาพ ว่ามีเงื่อนไขใดที่เป็นประเด็นปัจจัยในการเกิดความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่านบ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จะศึกษาว่ามีเงื่อนไขในการเกิดความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่น และความเข้มแข็งที่กลุ่มรวมตัวกันมาได้มานานจนปัจจุบัน ได้ด้วยความเข้มแข็งอะไรบ้าง โดยประเด็นปัจจัยใดที่เป็นเงื่อนไขของการเกิดความเข้มแข็งที่ได้ศึกษาวิจัย และสามารถนำองค์ความรู้และเงื่อนไขที่หาได้ที่น่าไปสู่วิเคราะห์ถึงเงื่อนไขการเกิดความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่านบนี้ ได้ต่อไปในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งรายละเอียดเนื้อหาสำคัญของวิธีดำเนินการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยครั้งนี้ มีเป้าหมายหลักที่สำคัญในการศึกษา เพื่อหาความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่านบ และสืบค้นองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งหรือการเกิดความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่านบ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา การศึกษาความเข้มแข็งจากกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่น ได้จากบริบทชุมชนท่านบที่ได้ลงพื้นที่ศึกษาวิจัย และประเด็นปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นเงื่อนไขของการเกิดความเข้มแข็งได้ และได้นำองค์ความรู้ของความเข้มแข็งไปพัฒนาแก่กลุ่มอาชีพใกล้เคียง หรือกลุ่มอื่น ๆ ได้ โดยความเข้มแข็งที่ได้จากการศึกษาวิจัย จะเป็นแนวทางที่น่าไปสู่ความเข้มแข็งของกลุ่มหรือกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ได้ หรือจากการศึกษาวิจัย จะได้ความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่านบที่เข้มแข็ง คงอยู่ได้มานานและยั่งยืน ซึ่งการวิจัยนี้ใช้วิธีวิทยาเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากปรากฏการณ์จริงที่ดำรงอยู่ในกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่านบ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา เพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลการอภิปรายในการศึกษาวิจัยการเกิดความเข้มแข็งได้

พื้นที่ศึกษาวิจัย

การศึกษานี้ให้ความสำคัญถึงการเกิดความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพทำน้ำตาลแว่นตำบล ทำนบว่า ทำไมกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบได้มีความเข้มแข็งในกลุ่ม มีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็ง มีการรวมกลุ่มกันทำมานาน และจากการที่ในกลุ่มสมาชิกมีการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มร่วมกันนี้ ว่ามีเงื่อนไขการเกิดความเข้มแข็งของกลุ่มและการรวมกลุ่มมานานนั้นได้อย่างไร และเกิดการร่วมกันดำเนินกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มนี้ได้อย่างไร ถึงได้มีความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นของตำบลทำนบนี้ได้

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้ใช้วิจัยแบบเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่ได้จะพรรณนาตามความเป็นจริงในงานวิจัย ซึ่งผลการวิจัยนี้จะนำไปสู่การอธิบายกลไกเงื่อนไขของการเกิดความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ และความเข้มแข็งของการเกิดกลุ่มอันนำไปสู่ความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบได้ ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นแนวทางความเข้มแข็งแก่กลุ่มอาชีพอื่น ๆ ได้ และสามารถนำผลสรุป ปัญหา ข้อเสนอแนะ ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาแก่ชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ ให้เกิดความเข้มแข็งได้

การเข้าสู่พื้นที่วิจัย

การเข้าสู่พื้นที่ศึกษาวิจัยในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเก็บข้อมูล เนื่องจากการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยลักษณะนี้ นอกจากการศึกษาจากเอกสารแล้ว จำเป็นต้องมีการสัมภาษณ์โดยใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก และข้อมูลทั่ว ๆ จากชาวบ้าน ชุมชนผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับบริบท และกลุ่มอาชีพอื่น ๆ รวมถึงผู้ให้ข้อมูลประเภทอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์และเกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัย ทั้งนี้ได้ทำความเข้าใจกับวิถีชีวิตและระบบความสัมพันธ์ของสมาชิกกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ และชาวบ้านในชุมชน หมู่บ้าน รวมถึงชุมชนตำบลทำนบด้วย ซึ่งต้องใช้เวลาสัมภาษณ์ การสนทนา การซักถามต่อรายบุคคลหรือกลุ่ม เวลาที่ใช้โดยประมาณ 30 นาทีถึง 1 ชั่วโมงหรือมากกว่าแล้วแต่สถานการณ์ เพื่อสร้างความเป็นกันเองความคุ้นเคยและเกิดความรู้สึกอบอุ่นเป็นกันเองมาก ๆ มีความเต็มใจที่จะตอบคำถามในการสัมภาษณ์ ตามที่ผู้ศึกษาวิจัยใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์เจาะลึกกับผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องเที่ยงตรงได้

การสัมภาษณ์นี้ ผู้วิจัยได้เตรียมประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์ก่อนที่จะไปลงพื้นที่เสมอ และเบื้องต้นผู้ศึกษาวิจัยได้ลงไปสำรวจพื้นที่ชุมชนทำนบ ได้พูดคุยกับชาวบ้านเกี่ยวกับวิถีชีวิต ระบบ

ความสัมพันธ์ การเปลี่ยนแปลงแนวทางการประกอบกิจกรรมร่วมกัน หรือกลุ่มร่วมกัน ของคนในชุมชนตำบลท่านบ หรือบริบทที่เกี่ยวข้องของความเข้มแข็งกับการศึกษาวิจัย ว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบใดบ้าง เป็นอย่างไร

การเข้าถึงชุมชนท้องถิ่นนั้น ผู้วิจัยมีความคุ้นเคยกับพื้นที่ตำบลท่านบมาก่อน เนื่องจากได้มีส่วนร่วมในการช่วยทำงานวิจัยร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา “ในโครงการวิจัยและพัฒนาศักยภาพของคนจนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแบบบูรณาการ” และร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) ตำแหน่งผู้ช่วยนักวิจัย “ในโครงการติดตามประเมินผลการแก้ปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการของศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติ (ศตจ.)” คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงทำให้มีประสบการณ์การเก็บข้อมูลและลงพื้นที่ อยู่เป็นเวลาประมาณ 3 ปี ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี เกิดความผูกพันกับผู้นำชุมชนและชาวบ้านในพื้นที่ มาก่อนแล้ว ในระดับหนึ่งและได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนท่านบด้วยในด้านวัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ มาตั้งแต่การลงเก็บข้อมูลวิจัยที่ผ่านมา ในการสร้างความสัมพันธ์ครั้งนี้ จึงเป็นไป เพื่อหาวิธีการและรูปแบบที่เหมาะสม ในการตั้งประเด็นสัมภาษณ์กับกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่น ตำบลท่านบ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้สร้างประเด็นที่ใช้สัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับเงื่อนไขในการเกิดความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่านบกับผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ สมาชิกกลุ่มอาชีพ น้ำตาลแว่นตำบลท่านบ และใช้ข้อมูลหลักเพื่อเป็นการตรวจสอบว่าประเด็นในการสัมภาษณ์ ที่สร้างขึ้นมา เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการวิจัยหรือไม่ พร้อมทั้งตรวจสอบ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยว่า ครอบคลุมประเด็นปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขในการสัมภาษณ์ ของการศึกษาวิจัยหรือไม่ อย่างไร หลังจากที่สัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยได้นำผลการสัมภาษณ์ดังกล่าว มาปรับ เพิ่ม แก้ไข จากการสัมภาษณ์เพื่อหาวิธีการและรูปแบบในการเก็บข้อมูลให้มีความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปราบรื่นและสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วนในการหาความเข้มแข็ง แก่กลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่านบนี้

สำหรับการเข้าเก็บข้อมูลในพื้นที่ ผู้วิจัยได้ประสานงานโดยตรงกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก กับผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลท่านบ หรือชาวบ้านที่ให้ข้อมูลทั่วไป ของตำบลท่านบได้ พร้อมทั้งได้สอบถามข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านด้านประวัติความเป็นมา ชีวิตความเป็นอยู่ ความเจริญและการพัฒนาหมู่บ้านรวมถึงความร่วมมือในการให้ข้อมูล ของชาวบ้าน และสิ่งสำคัญในการเข้าไปเก็บข้อมูลคือการสร้างความไว้วางใจต่อการเข้าไปใน หมู่บ้าน ซึ่งที่ผ่านมาผู้ศึกษาวิจัยมีความผูกพันเป็นทุนเดิมมาก่อนแล้วกับสมาชิกกลุ่มน้ำตาลแว่น และกับชาวบ้านชุมชนท่านบ เนื่องจากผู้วิจัยได้ลงช่วยงานวิจัยในพื้นที่มาก่อน และเข้าร่วมกิจกรรม

ทางสังคมของหมู่บ้าน เช่น งานบุญ งานกุศล งานศพ การจัดเวทีประชุม เวทีประชาคม หรือ การเสวนาในตำบลตำบล เป็นต้น และมีพื้นฐานการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกลุ่มหรือรายบุคคลมาก่อน ของกลุ่มอาชีพจาวตาลเชื่อมมาก่อน ทำให้งานศึกษาวิจัยในกลุ่มอาชีพน้ำตาลแวนตำบลตำบล ก่อนข้างได้รับความกรุณาจากสมาชิกกลุ่มเป็นอย่างดี และมีความไวใจในการให้ข้อมูลในกลุ่ม ซึ่งการลงพื้นที่ก่อนการเก็บข้อมูลที่ได้นี้ ทำให้ผู้วิจัยมีความคุ้นเคย และสามารถเข้าถึงสมาชิกกลุ่ม และชาวบ้านได้เป็นอย่างดี สามารถชี้แจงและทำความเข้าใจให้กับสมาชิกกลุ่มอาชีพน้ำตาลแวน เกี่ยวกับการสัมภาษณ์ระดับลึกได้ในระดับหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำเชื่อถือได้ และสอดคล้องกับ เจื้อนใจของการเกิดความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแวนตำบลตำบลได้

การเก็บข้อมูลในพื้นที่วิจัย

การเก็บข้อมูลในพื้นที่ศึกษาวิจัย ผู้วิจัยเลือกที่จะเก็บข้อมูลจากกลุ่มอาชีพน้ำตาลแวนตำบล ตำบลและชุมชนตำบล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยเริ่มจากลงพื้นที่สำรวจ บริบทชุมชนตำบลมาประกอบในการสร้างเงื่อนไขที่เป็นประเด็นปัจจัย และการสัมภาษณ์ ที่มีความสอดคล้องกัน ทั้งในเชิงทฤษฎีและบริบททั่วไปของชุมชนตำบล ในขณะเดียวกัน ผู้ศึกษาวิจัยได้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนจากระดับฐานรากหรือรากหญ้าได้ และมีทุนเดิม ระหว่างผู้วิจัยกับผู้นำกลุ่มหรือผู้นำชุมชน เพื่อสร้างความไว้วางใจของสมาชิกกลุ่มอาชีพน้ำตาลแวน หรือชาวบ้านในการให้ข้อมูลกับผู้ศึกษาวิจัยได้ดียิ่งขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

การศึกษานี้ เพื่อให้เห็นว่า มี “ประเด็นปัจจัยที่เป็นเจื้อนใจของการเกิดความเข้มแข็ง ของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแวน” ที่มีอยู่ในชุมชนตำบลตำบล ผู้ศึกษาวิจัยจึงเลือกเก็บข้อมูล จากผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักมีประสบการณ์ความชำนาญ และเกี่ยวข้องกับเจื้อนใจใบบ้าง ที่เป็นประเด็นปัจจัย ของการเกิดความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแวนตำบลตำบลได้ และสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ ผู้ให้ข้อมูลหลักต้องเป็นผู้ที่สามารถบอกเล่าถึงความเป็นมาและ ความเป็นไปได้ของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแวนตำบลตำบลและชุมชนตำบลตำบลได้ ในแต่ละช่วงของ การเปลี่ยนแปลง ดังมีรายนามของผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

1) นางสุนีย์ ชัยโชติ อายุ 60 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 17 หมู่ 2 ตำบลตำบล อำเภอสิงหนคร จังหวัด สงขลา ดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มอาชีพน้ำตาลแวนตำบลตำบล

- 2) นางศรีนวล ทับทิมไทย อายุ 50 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 43/1 หมู่ 1 ตำบลทำนบ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ดำรงตำแหน่งรองประธานกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ
- 3) นางสาวสมจิต ศรีประสม อายุ 43 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 16/1 หมู่ 2 ตำบลทำนบ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ดำรงตำแหน่งเลขานุการกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ
- 4) นางยุพิน นมะเส อายุ 40 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 34 หมู่ 5 ตำบลทำนบ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ดำรงตำแหน่งเหรียญกกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ
- 5) นางฉิ้น สุวรรณะ อายุ 47 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 16/1 หมู่ 1 ตำบลทำนบ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ดำรงตำแหน่งประชาสัมพันธ์กลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ
- 6) นางวรรณมา เพชรชาติ อายุ 49 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 21/1 หมู่ 2 ตำบลทำนบ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ดำรงตำแหน่งกรรมการกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ
- 7) นางเขียว ธรรมชาติ อายุ 53 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 38 หมู่ 2 ตำบลทำนบ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ดำรงตำแหน่งกรรมการกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ
- 8) นางจินตนา มณีคุณ อายุ 42 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 33/1 หมู่ 1 ตำบลทำนบ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ดำรงตำแหน่งกรรมการกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ
- 9) นางจวบ อินทสุพรรณ อายุ 57 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 34 หมู่ 1 ตำบลทำนบ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ดำรงตำแหน่งกรรมการกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ
- 10) นางอนงค์ คล้ายมิตร อายุ 40 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 20 หมู่ 1 ตำบลทำนบ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ดำรงตำแหน่งกรรมการกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ
- 11) นางรุ่งฤดี ทับทิมไทย อายุ 46 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 15 หมู่ 7 ตำบลทำนบ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ดำรงตำแหน่งกรรมการกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ
- 12) นางสุรัตน์ อิศสระ อายุ 52 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 38/1 หมู่ 2 ตำบลทำนบ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ดำรงตำแหน่งกรรมการกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ
- 13) นางเตือนใจ ทองธรรมชาติ อายุ 67 ปี อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 41 หมู่ 2 ตำบลทำนบ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ดำรงตำแหน่งกรรมการกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาวิจัยถึงข้อเท็จจริง เพื่อหาว่ามีเงื่อนไขที่นำไปสู่ความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่าบอง จากการมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม การเกิดกลุ่ม และการรวมกลุ่มขึ้นมา นั้น เกิดขึ้นมาได้อย่างไร และรวมไปถึงเกิดการเชื่อมโยงสร้างเครือข่ายของสมาชิกของกลุ่มนี้ได้หรือไม่อย่างไร ถึงได้เกิดความเข้มแข็งขึ้นในกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่าบอง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ดังนั้นการศึกษานี้จึงต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทของชุมชนและของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่น และสมาชิกของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่น เพื่อหาความเข้มแข็งที่เกิดขึ้นมา ซึ่งมีโครงสร้างและกระบวนการที่ซับซ้อนทั้งในเรื่องของความรู้สึกระดับบุคคล ลักษณะความเป็นชุมชน ความเป็นกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่น รวมถึงผลกระทบต่าง ๆ ในชุมชนหรือในกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่น การวิจัยจึงต้องอาศัยความตั้งใจ ความจริงใจ ความละเอียดถี่ถ้วนและความต่อเนื่องของการศึกษาวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงตามความต้องการมากที่สุด รูปแบบการวิจัยได้คำนึงถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการศึกษาวิจัย โดยได้นำหลักการของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มาใช้เป็นแบบแผนเพื่อการศึกษาวิจัย ในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการสรุปผลหรือปัญหาที่พบ รวมถึงข้อเสนอแนะที่ได้ ผลการศึกษาวิจัยที่ได้มาจากการศึกษาวิจัย จะเป็นการพรรณนาและมีการปรับเปลี่ยน เพิ่มเติมผลสรุป ตามผลที่ได้ในการลงศึกษาวิจัย เพื่อให้ได้ว่ามีเงื่อนไขการเกิดไต่บ้าง ที่เป็นปัจจัยให้มีความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่าบอง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ของกลุ่มนี้ได้จากการศึกษาวิจัย

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาวิจัยทำการวิจัยเชิงคุณภาพและพรรณนาตามข้อมูลที่เก็บได้มาจากการลงพื้นที่ชุมชนท่าบอง โดยมีขั้นตอนการศึกษาวิจัยดังนี้

- 1) ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบทของชุมชนตำบลท่าบอง กลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นของตำบลท่าบอง และเกี่ยวกับเงื่อนไขไต่บ้างที่เป็นประเด็นปัจจัยในการเกิดความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่าบองได้ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยและเตรียมความพร้อมในการเข้าพบกลุ่มเป้าหมาย นั่นคือกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่าบอง

2) ผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัยเบื้องต้นจากการลงพื้นที่ภาคสนามเกี่ยวกับบริบทของชุมชน ตำบลท่าบอง กลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นของตำบลท่าบอง โดยลงพื้นที่ของชุมชนตำบลท่าบอง และได้แนะนำตัวกับสมาชิกกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ให้ข้อมูลหลักและคนในชุมชนตำบลท่าบอง เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีและความไว้วางใจกัน เน้นการพูดคุยกันเองอย่างธรรมชาติ พร้อมทั้งจะพูดคุยและให้สัมภาษณ์ในแบบลุ่มลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์เป็นประเด็นปัจจัยของเงื่อนไขต่าง ๆ ในการหาความเข้มแข็งที่เกี่ยวกับกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่น เมื่อได้ข้อมูลเชิงคุณภาพแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลมารวบรวม สังเคราะห์กับเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ หาสาเหตุว่าเงื่อนไขใดบ้างที่เป็นประเด็นปัจจัยที่ทำให้กลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นนี้เกิดความเข้มแข็งในกลุ่มได้ และสรุปผลอภิปราย ปัญหา ข้อเสนอแนะ เป็นลำดับต่อไปในการวิจัย ในระหว่างลงศึกษาวิจัยได้เข้าร่วมกิจกรรมกับสมาชิกกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นที่เป็นเป้าหมายได้อย่างเป็นกันเองและมีส่วนร่วมร่วมกับคนในชุมชนตำบลท่าบองเท่าที่มีโอกาส การลงพื้นที่ศึกษาวิจัยในช่วงแรก ๆ จะยังไม่แจ้งกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่น ว่าได้ลงศึกษาเพื่ออะไร แล้วค่อยแจ้งให้ทราบจุดประสงค์ในการลงพื้นที่ศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ประกอบกับได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยควบคู่ไปพร้อม ๆ กันกับการลงวิจัยทุกครั้ง

3) ผู้ศึกษาวิจัยเข้าพบกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่าบอง โดยส่วนใหญ่อย่างไม่เป็นทางการนัดหมายจะนัดกับแกนนำที่เป็นผู้นำหรือประธานกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่าบองก่อนลงศึกษาวิจัยเกือบทุกครั้ง และได้แนะนำตัวเองในบทบาทของผู้ที่จะมาศึกษาวิจัย จากนั้นก็อธิบายถึงจุดมุ่งหมายในการศึกษาวิจัยแก่สมาชิกกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่าบอง ให้เข้าใจทุกคน และขอความร่วมมือจากกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นในการลงพื้นที่ศึกษาวิจัย

4) ในระหว่างรอการพิจารณาจากกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่าบอง เพื่อสามารถเก็บข้อมูลจากกลุ่มได้นั้น ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่พบปะเยี่ยมเยียนกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นอย่างสม่ำเสมอ และร่วมกิจกรรมต่าง ๆ จากสมาชิกกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่าบองบ้างเท่าที่จะทำได้ และมีส่วนร่วมในชุมชนที่จัดขึ้นด้วยความเต็มใจทุกครั้งที่มีโอกาสลงพื้นที่ที่ศึกษาวิจัย หรือนอกเหนือจากการศึกษาวิจัย ดังเปรียบเสมือนญาติกันว่าได้ เช่น งานทำบุญวัด งานแต่ง งานศพ กีฬาประเพณีประจำปี หรือกิจกรรมของชุมชนตำบลท่าบอง เป็นต้น

5) เมื่อได้รับการพิจารณาอนุญาตจากกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่าบอง ให้สามารถเก็บข้อมูลต่าง ๆ ได้ตามที่ผู้ศึกษาวิจัยได้พูดคุยกับกลุ่มน้ำตาลแว่นไว้ข้างต้นแล้ว ทางกลุ่มมีความยินดี เต็มใจให้ความร่วมมือ และมีส่วนร่วมจากกลุ่มสมาชิกน้ำตาลแว่นสามารถทำให้ได้ต่อผู้ศึกษาวิจัยตลอดการลงศึกษาวิจัย ในการพูดคุยกับกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่าบองแต่ละครั้ง จะใช้เวลาประมาณ 30 นาทีถึง 2 ชั่วโมง ในการสัมภาษณ์เป็นกลุ่มจะมี 1-3 ครั้งต่อเดือนต่อสมาชิกในกลุ่ม 3-13 คน บ้างครั้งนั่งคุยกันเองกันเองและเป็นธรรมชาติในเรื่องทั่วไป บ้างก็มีการเสวนา

หาหรือเรื่องงาน ส่วนตัวกันบ้างปะปนกันเพื่อให้บรรยากาศที่เรียบง่ายในการพูดคุยหรือสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์เจาะลึกโดยการสัมภาษณ์รายบุคคลและสนทนาเป็นกลุ่มของสมาชิกกลุ่มอาชีพ น้ำตาลแว่นตำบลทำนบในการสัมภาษณ์เจาะลึก เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพหาความเข้มแข็งของการเกิดกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่น ถึงความเข้มแข็งของกลุ่ม การร่วมทำกิจกรรมในกลุ่มกันของสมาชิก การเกิดการรวมกลุ่มมานาน โดยจะได้นำมาวิเคราะห์หาเงื่อนไขที่เป็นประเด็นปัจจัยของการเกิดความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบในลำดับต่อไป

6) ผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการศึกษาวิจัยในกระบวนการที่ต้องการในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล รวมถึงปัญหา ข้อเสนอแนะ และปรับเปลี่ยน เพิ่มเติมผลสรุปตามผลที่ได้จากการศึกษาวิจัย โดยได้มีการนำเอาองค์ความรู้ที่ได้ลงศึกษาวิจัยมาวิเคราะห์ แนวความคิด เอกสารและทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาร่วมในการวิเคราะห์และสรุปผลด้วย เพื่อหาเงื่อนไขการเกิดความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ

7) ผู้ศึกษาวิจัยได้ลงพื้นที่ศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ในการศึกษาวิจัยจากกลุ่มสมาชิกน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ และประชาชนที่ให้ข้อมูลเพิ่มเติม ทำให้ข้อมูลที่ได้น่าเชื่อถือมากที่สุด และเพื่อการเก็บข้อมูลที่ได้ มีความสมบูรณ์มากที่สุดในข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวม แล้วนำมาเขียนรวบรวมไว้ รวมถึงการสัมภาษณ์ที่ได้มา ได้นำเสนอประธานที่ปรึกษาและกรรมการที่ปรึกษา ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องและรับฟังข้อเสนอแนะทุกประการ นำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้ข้อมูลจัดทำในทางวิชาการที่ถูกต้อง เทียบตรง และชัดเจน จากการศึกษาวิจัยได้สมบูรณ์

8) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยมาจากเทปบันทึกเสียง ภาพถ่ายจากกล้องดิจิทัล การสัมภาษณ์จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตการณ์ การจดบันทึกในสมุดโน้ต การเรียนรู้โดยธรรมชาติจากการลงภาคสนาม การศึกษาเอกสารชุมชนตำบลทำนบ รวมถึงเอกสารและงานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด ผู้ศึกษาวิจัยได้เริ่มใช้ตั้งแต่เริ่มเข้าสู่พื้นที่ในการศึกษาวิจัยมาจนเสร็จสิ้นการศึกษาวิจัย โดยจะใช้ตามความเหมาะสมตาม โอกาส และจดบันทึกทุกครั้งเมื่อลงพื้นที่ศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพนี้ เพื่อหาความเข้มแข็ง หาว่ามีเงื่อนไขใดบ้างที่เป็นประเด็นของการเกิดความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ ในการหาข้อมูล และได้ผลการศึกษาวิจัยมานั้น ต้องมีเทคนิคของแต่ละผู้วิจัยที่จะมีวิธีได้ซึ่งการได้ข้อมูลมา

จากการศึกษาวิจัยในการลงพื้นที่ศึกษาวิจัยชุมชนทำนบ ผู้ศึกษาวิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยเพื่อหาความเข้มแข็งที่ตรงประเด็นได้ดังนี้

1) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview)

ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์กลุ่มโดยมีคนประมาณ 3-13 คน เวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ประมาณ 30 นาทีถึง 2 ชั่วโมง ในการสัมภาษณ์ผู้ศึกษาวิจัยได้เตรียมประเด็นคำถาม ปัญหาที่ต้องการศึกษาวิจัย ลงในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง เพื่อกระชับเวลาและตรงประเด็น การสัมภาษณ์เกี่ยวกับบริบทชุมชน จะสัมภาษณ์ประชาชนทั่วไปของชุมชนทำนบ และสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ เกี่ยวกับบริบทและความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ ในการสัมภาษณ์ผู้ศึกษาวิจัยได้สัมภาษณ์โดยการนัดหมายและไม่ได้นัดหมายไว้ก่อน แล้วแต่โอกาสจะเอื้ออำนวยต่อการพบปะพูดคุยกัน หรือตามสถานการณ์ของสมาชิกกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลศึกษาวิจัย ตลอดถึงการวิเคราะห์ข้อมูลได้ถูกต้องตามข้อมูลที่ได้อามา การสนทนากลุ่มนี้จะช่วยประหยัดเวลาว่าการสนทนารายบุคคล และได้เรียนรู้แง่มุมของคนภายในกลุ่มอาจมีความคิดเดียวกันหรือขัดแย้งโต้ตอบกันบ้าง เกิดความรู้สึกร่วมรับรู้ร่วมรับประเด็นปัญหาหรือข้อสรุปกันในกลุ่ม

2) การสัมภาษณ์เจาะลึก

การสัมภาษณ์เจาะลึกนี้ จะเป็นข้อมูลสัมภาษณ์ที่มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือได้ และเป็นจริงมากที่สุด ผู้ศึกษาวิจัยจะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ สมาชิกกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ เท่านั้น เรื่องที่สัมภาษณ์จะเป็นแนวทางหาเงื่อนไขการเกิดความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบได้ ในการสัมภาษณ์ได้มีการเตรียมประเด็นไปในการลงพื้นที่ชุมชนทำนบทุกครั้ง เมื่อได้ข้อมูลสัมภาษณ์ที่ต้องการมาแล้ว นำมาวิเคราะห์ร่วมกับเครื่องมือที่ใช้ดำเนินการวิจัยที่ได้ใช้ลงพื้นที่มาแล้ว เพื่อจะได้ข้อสรุปในการทำศึกษาวิจัยครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้ศึกษาวิจัยใช้เทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพได้ดังนี้

1) ข้อมูลทุติยภูมิ

ผู้ศึกษาวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งในประเด็นปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขที่นำไปสู่การเกิดความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ ไม่ว่าจะเป็นความเข้มแข็งในมิติต่าง ๆ ของนักวิชาการนักวิเคราะห์หรือมุมมองที่แตกต่างกันไป

หรือด้านต่าง ๆ ในสังคมหรือชุมชนนั้น ๆ ของการเกิดความเข้มแข็งการเกิดกลุ่ม การรวมตัวของ กลุ่มอาชีพ การดำรงอยู่ของกลุ่มอาชีพ การมีส่วนร่วม การพึ่งพากัน และความเข้มแข็งตามแนวทาง หรือทฤษฎีที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 มาแล้ว ทั้งหมดนำมาหาข้อสรุปของการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษา เงื่อนไขการเกิดความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลท่าบ่อ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลาได้

2) ข้อมูลปฐมภูมิ

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมจากกระบวนการดังกล่าวมาแล้ว โดยการใช้เครื่องมือในการวิจัย ข้อมูลที่ได้ทั้งหมด จะถูกเก็บรวบรวมไว้โดยการบันทึกภาพถ่าย บันทึกเสียง บันทึกภาพถ่ายวิดีโอ การ บันทึกประจำวันที่ลงศึกษาวิจัยในขณะนั้นหรือกลับมาจากลงพื้นที่ที่ศึกษาวิจัยแล้วลงบันทึกในแต่ละ ครั้ง เพื่อนำมาเขียนพรรณนาลงในงานการศึกษาวิจัย และเป็นแนวทางการวิเคราะห์ร่วมกับเอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องหรือข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ที่ได้มีการค้นคว้ารวบรวมไว้แล้วบางส่วนหรือ องค์ความรู้ที่มีอยู่ประกอบด้วย เพื่อทำงานวิจัยได้ในขั้นตอนไปจนเสร็จสิ้นการศึกษาวิจัย

การตรวจสอบข้อมูล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ใช้วิธีการตรวจสอบหลาย วิธีด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interviews) จากการสัมภาษณ์โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก หรือการเรียนรู้ โดยธรรมชาติจากการลงศึกษาภาคสนาม ตลอดจนการตรวจสอบข้อมูลโดยให้ผู้ที่ถูกสัมภาษณ์ ตรวจสอบจากการสัมภาษณ์และพบปะพูดคุยครั้งต่อไป ตลอดจนลงพื้นที่ศึกษาบ่อย ๆ โดยการ อธิบายข้อมูลที่ได้รวบรวมให้ตรวจสอบว่า ข้อมูลที่ได้มาถูกต้องหรือไม่ เพื่อนำมารวบรวม เขียนเป็นข้อมูลวิจัยที่เก็บจากการลงศึกษาวิจัย จะต้องนำข้อมูลทุกอย่างที่ได้มา ให้ประชาชนที่ปรึกษา และกรรมการที่ปรึกษาผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง และรับฟังข้อเสนอแนะ ทุกประการ นำมาปรับปรุงแก้ไข ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และข้อมูลจากวิธีการดังกล่าวมา จะนำมารวบรวม ลงในการวิจัยเมื่อตรวจสอบเสร็จแล้ว นอกจากนี้ผู้ศึกษาวิจัยให้ความสำคัญต่อกระบวนการเก็บ ข้อมูลอย่างจริงจัง และมีแนวทางปฏิบัติเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของข้อมูล แจกแจงได้ดังนี้

1) ผู้วิจัยเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์ในการศึกษาวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และถูกต้องโดยการสร้างสัมพันธภาพ ความจริงใจ ความไว้วางใจที่ดีกับสมาชิกกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่น ตำบลท่าบ่อและชาวบ้านชุมชนท่าบ่ออย่างสม่ำเสมอ จึงเกิดความเข้าใจและความร่วมมือเป็นอย่างดี ในทุกครั้งที่ได้ลงทำการศึกษาวิจัยตลอดระยะเวลาที่ได้ลงพื้นที่ศึกษาวิจัย

2) ก่อนการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาวิจัยได้อธิบายรายละเอียดและขั้นตอนการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้สัมภาษณ์ ข้อมูลหลักก็คือ สมาชิกของกลุ่มอาชีพ น้ำตาลแว่นตำบลทำนบนั้นเอง เพื่อจะได้มีความร่วมมืออย่างจริงจังและสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือได้

3) ผู้วิจัยพัฒนาตนเองโดยฝึกฝน การสนทนาเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม การสัมภาษณ์เจาะลึก รวมถึงการเขียนบันทึกทุก ๆ เรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งอย่างละเอียดแล้ว นำมาสังเคราะห์ วิเคราะห์สิ่งที่เกิดขึ้นในการลงพื้นที่ศึกษาวิจัยในเชิงวิชาการต่อไป ทั้งก่อนการเก็บข้อมูล ระหว่างการเก็บข้อมูล และลงไปติดตามหลังจากวิเคราะห์เสร็จ เพื่อสรุปผลการศึกษาวิจัยขั้นสุดท้ายให้มีประสิทธิภาพได้

4) ผู้วิจัยกำหนดบันทึกการสังเกต โดยการจดจำปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยการบันทึกในขณะนั้น หรือหากช่วงเวลาที่เก็บข้อมูลไม่สามารถทำการบันทึกด้วยการจดได้เมื่อออกจากชุมชนแล้ว ผู้ศึกษาวิจัยจะดำเนินการบันทึกทันทีเพื่อกันลืมและการจดจำในระยะยาวได้ หรือในการสัมภาษณ์ที่ได้รับการอนุญาตให้บันทึกเทปได้ เมื่อเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยถอดบทเรียนจากการบันทึกเทปในการสัมภาษณ์อย่างละเอียดตามข้อมูลที่ได้อิงตามความเป็นจริงแล้ว นำมาสังเคราะห์ออกมา เพื่อวิเคราะห์ สรุปต่อไปได้ ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ช่วยให้สามารถลำดับประเด็นและเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่องแล้ว ข้อมูลที่ได้จะนำไปสรุปเป็นการวางแผนในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไปได้ดี และเป็นผลในการศึกษาวิจัยเป็นลำดับขั้นต่อไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) ผู้วิจัยให้ความสำคัญเรื่องจริยธรรมในการวิจัย และเคารพสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ (ผู้ให้ข้อมูล) และชาวบ้านชุมชนทำนบที่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ในกรณีที่ไมเต็มใจให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ในบางประเด็น สามารถยกเลิกการให้ข้อมูลได้ทุกขั้นตอนการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาวิจัยพยายามไม่ให้เกิดความเสียหาย และผลกระทบต่อกลุ่มอาชีพน้ำตาลแว่นตำบลทำนบ และชุมชนตำบลทำนบด้วยความระมัดระวังที่สุด ในการนำเสนอข้อมูลออกไปทางงานวิจัย

6) นำข้อมูลทั้งหมดที่วิจัยโดยผู้ศึกษาวิจัย สังเคราะห์ วิเคราะห์ สรุปผล นำเสนอต่อประธานที่ปรึกษาและกรรมการที่ปรึกษาผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องทั้งหมดทุกครั้ง ก่อนที่จะนำเสนอ หรือส่งแก่นักคิดวิทยาลัษราชภัฏสงขลา หรือออกสู่ผลงานระดับวิทยานิพนธ์ได้ และรับฟังข้อเสนอแนะทุกประการ นำมาปรับปรุงแก้ไข ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไปในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ ผู้ศึกษาวิจัยจะนำข้อมูลมาจัดระบบข้อมูล รวบรวมและแบ่งประเภทของข้อมูลลงในขอบเขตของการวิจัย จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้ความรู้ที่มี จากองค์ความรู้ จากเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 เป็นฐานในการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแวนตำบลท่าบองจากประเด็นปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของการเกิดความเข้มแข็งได้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ได้จากการเก็บข้อมูลรวบรวมในหลายรูปแบบ เช่น ข้อมูลจากเอกสาร ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เป็นต้น ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพไม่สามารถแจกแจงนับได้ ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์โดยการตีความหมายจาก คำ วลี ประโยค อากัปกริยา พฤติกรรมการแสดงออก บริบทของสังคม และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นที่ผู้ศึกษาวิจัยได้ลงพื้นที่ของตำบลท่าบอง นำมาลงในขอบเขตการศึกษาวิจัยหาบริบทของชุมชนบริบทของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแวน และหาว่าเงื่อนไขใดที่เป็นประเด็นปัจจัยทำให้เกิดความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแวนตำบลท่าบองได้

2) การรวบรวมข้อมูลของแต่ละข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ และหาความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแวนตำบลท่าบองตามที่ต้องการ ว่ามีเงื่อนไขในประเด็นปัจจัยใดที่นำไปสู่ความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพน้ำตาลแวนตำบลท่าบองนี้ได้

3) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลที่ได้ทั้งหมด จะได้ความเข้มแข็งของกลุ่มและเงื่อนไขการเกิดความเข้มแข็งของกลุ่ม ในกลุ่มอาชีพน้ำตาลแวนตำบลท่าบองตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ว่า มีเงื่อนไขใดบ้างที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งที่เกิดขึ้นได้ แล้วจะนำไปสู่ขั้นตอนของการตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ และผลสรุป ปัญหา ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นวิทยาทานในการทำวิจัยต่อเนื่องหรือในรูปแบบประเด็นปัจจัยใดบ้างที่เป็นเงื่อนไขของการเกิดความเข้มแข็งได้ต่อไป ในระดับรากหญ้า ชุมชนท้องถิ่น ระดับภาค หรือเป็นส่วนหนึ่งในระดับประเทศได้